

ÉPÍTÉSI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM
VASÚTI IGAZGATÁSI SZERV

KÖZLEMÉNY
a KÖFÁT/36459-3/2024/VISZ iktatószámú döntésről

Eljáró hatóság megnevezése: Építési és Közlekedési Minisztérium
Vasúti Igazgatási Szerv
(a továbbiakban: vasúti igazgatási szerv)

Az ügy száma: KÖFÁT/36459/2024/VISZ

Az ügy tárgya: jogalap nélküli pótdíjazás

**Az ügyfelek neve és
székhelye/lakcíme:** MÁV-START Zrt.
1091 Budapest, Üllői út 131.

[SZEMÉLYES ADAT] (a továbbiakban: Bejelentő)
[LAKCÍM]

Bejelentő panasza 2024. június 25-én érkezett meg a vasúti igazgatási szervhez. Bejelentő panaszában előadta, hogy 2024. április 6. napján Budapest-Kelenföld és Győr állomások között utazott az EC 140 Hortobágy vonattal, amelyen a kerékpár-szállítási szolgáltatást is igénybe vette. A Bejelentő a kerékpár tekintetében rendelkezett az előírt kerékpárjeggyel és kerékpár helyjeggyel, ugyanakkor helyjeggyel saját részre nem rendelkezett. A pótdíjazási eljárás során a MÁV-START Zrt. jegyvizsgálója rendőri intézkedést kért.

Bejelentő az ellene indított pótdíjazási eljárás, rendőri intézkedés jogszerűségének felülvizsgálata, továbbá az 50 990 Ft összegű bírságra való kötelezés kapcsán a MÁV-START Zrt. Ügyfélszolgálatát 2024. május 14-én kereste meg és kifogásolta a vasúti szolgáltató eljárását. A szolgáltatónak írt panaszában Bejelentő előadta, hogy 2024. április 6-án a jegypénztárnál valamennyi szükséges helyjegyet szeretne volna megvásárolni, de Bejelentő állítása szerint a jegypénztáros figyelmét elkerülte a saját részre szóló helyjegy megvásárlására vonatkozó kérése. Bejelentő az utazás során a hiányzó helyjegyet a jegyellenőrzés alkalmával a vonaton szeretne volna megváltani.

Bejelentő a vasúti társaságnak írt levelében továbbá előadta, hogy *„Információim alapján a jegyvizsgáló nem tartotta az elvárt folyamatot, mert a rendőri intézkedés akkor következik, ha az utas ellenáll, fizetni nem akar, de ez nem következett be.”*, továbbá, hogy *„A jegyvizsgáló részemre semmilyen dokumentumot nem ajánlott, nem biztosított, így az Utasleadási lapot sem, ilyet nem is láttam.”*.

A MÁV-START Zrt. 2024. május 30-án Bejelentő részére küldött 77/19935/2024/START iktatási számú válaszlevelében kifejtette, hogy Bejelentő *„helyjegyet pótdíj felszámításával válthatja meg a vonat fedélzetén”*, továbbá, mivel Bejelentő *„a vonaton fizetendő utánfizetési összeg megfizetését elutasította, valamint okmányait sem volt hajlandó átadni az utánfizetési jegyzőkönyv (utasleadási lap) kiállításához”*, így a jegyvizsgáló Győr állomáson rendőri intézkedést kért. A MÁV-START Zrt. válaszlevelében kifejtette továbbá, hogy *„a jegyvizsgáló szabályaink értelmében csak akkor adhat ki pótdíj nélkül menetjegyet/helyjegyet a vonaton, ha a felszállási állomáson nincs nyitva tartó pénztár, vagy működő jegykiadó automata”*, továbbá a *„kiállított 5501289M5000233 számú utasleadási lapon felszámított összeget (103.135 Ft) különleges és egyedi méltányosságból – mely a jövőben hivatkozási alapot nem képezhet – a helyjegy (990 Ft) és a rendőri intézkedés díjára (25.000 Ft), összesen 25.990 Ft-ra mérsékeljük”*.

Bejelentő a MÁV-START Zrt.-től 2024. május 30-án kapott válaszban foglaltakat nem fogadja el, emiatt kérelmezi a vasúti igazgatási szervtől ügyének felülvizsgálatát.

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Sztv.) **17. § (1) bekezdése** alapján *„A vasúti igazgatási szerv felügyeli a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogaira vonatkozó jogszabályi rendelkezések vasúti társaságok és a közlekedésszervező általi megtartását. E tevékenysége körében hivatalból ellenőrzi és elemzi az (EU) 2021/782 rendeletben, e törvényben, a vasúti személyszállítás részletes feltételeiről szóló kormányrendeletekben, a vasúti társaságok személyszállítási üzletszabályzatában és a közlekedésszervező személyszállítási üzletszabályzatában foglaltak megtartását”*.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) **99. §-a** alapján *„A hatóság - a hatáskörének keretei között - ellenőrzi a jogszabályban foglalt rendelkezések betartását, valamint a végrehajtható döntésben foglaltak teljesítését”*.

A vasúti igazgatási szerv Bejelentő megkeresése alapján pótdíjfizetések jogcímének vizsgálata tárgyban 2024. június 26. napján hivatalból hatósági ellenőrzést indított.

A vasúti igazgatási szerv megvizsgálta a rendelkezésre álló dokumentumokat, valamint a hatályos jogszabályi rendelkezéseket és az alábbi megállapításokra jutott.

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/782 rendeletének (2021. április 29.) I. Melléklet 7. cikk (3) bekezdése alapján *„Az utasnak a menetjegy átvételekor meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításai szerint állították-e ki.”*

Az országos működési engedély alapján végzett vasúti személyszállítás részletes feltételeiről szóló 271/2009. (XII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) **2. § c) pontja** alapján „pótdíj: a személyszállítás feltételeinek utas által történő megszegése esetén fizetendő, a közszolgáltatási szerződésben meghatározott mértékű díj”.

A **Korm. rendelet 10. § (3) bekezdés g) pontja** szerint „Az (1) bekezdéstől eltérően a vasúti társaság a személyszállítást megtagadhatja, illetve az utast a személyszállításból kizárhatja, ha az utas (...) a menetdíj, a menetdíj-különbözet vagy a pótdíj megfizetését megtagadja”.

A **Korm. rendelet 13. § (4) bekezdése** alapján „Ha a vasúti társaság az utazást egyes vonatokon helyjegy váltásához vagy az ülőhely más módon való biztosításához, illetve felár megfizetéséhez köti, utazásra csak az jogosult, akinek az adott vonatra váltott érvényes helyjegy és más – az üzletszabályzatban meghatározott, a szolgáltatás igénybevételére feljogosító – jegy, igazolás, igazolvány, illetve okmány van a birtokában”.

A **Korm. rendelet 13. § (3) bekezdésében** előírtak értelmében „Az utas a menetrendbe foglalt és az üzletszabályzat előírásainak megfelelő, a megváltott menetjegyen feltüntetett szolgáltatások igénybevételére jogosult. Ha az utas a díjkülönbözet előzetes megfizetése nélkül drágább menetdíjű kocsiosztályt, különleges szolgáltatást, illetve az útirányt megváltoztatva magasabb díjű szolgáltatást vesz igénybe, továbbá ha a vonaton az üzletszabályzatban meghatározott utazás szabályait megszegi, – ha e jogszabály másként nem rendelkezik – a díjkülönbözet megtérítése mellett pótdíj fizetésére is köteles”.

A **MÁV-START Zrt. Személyszállítási Üzletszabályzatának (a továbbiakban: Üzletszabályzat) II. Fejezet 6.3.11. pontjában** előírtak szerint „Ha az utas által felmutatott menetjegyért fizetett összeg nem fedezi az utas által igénybe vett szolgáltatás Vasúti menetdíjtáblázatokban a menetjegy váltása időpontjában meghirdetett árát, az utas menetjegye elégtelen. Elégtelen az a menetjegy, amelyhez az előírt felárat nem fizették meg”.

Az **Üzletszabályzat II. Fejezet 6.3.12. pontja** alapján „Ha az utas menetjegye elégtelen, és ezt a vonaton az első jegyvizsgálatkor bejelenti, részére a vasúti társaság a szükséges felárat a Vasúti Menetdíjtáblázatokban előírt pótdíj felszámításával szolgáltatja ki.”

Bejelentő utazása napján hatályos **Vasúti Menetdíjtáblázatok C. Fejezet 1.2. pontjának b) alpontja** szerint „A megállapított menetdíj vagy kiegészítő díjon felül 1 000 forint pótdíjat fizet a járművön, aki (...) a feláras vonatra érvényes felár megfizetése nélkül szállt fel”. A **Vasúti Menetdíjtáblázatok C. Fejezet 1.3. pontjának c) alpontja** szerint „A megállapított menetdíj vagy pótdíj díján felül 25 000 forint pótdíjat fizet, aki (...) a menetdíjat, viteldíjat, pótdíjat a vonaton vagy 3 munkanapon belül nem fizeti meg”.

Az **Üzletszabályzat II. Fejezet 6.3.17. pontja** értelmében „Ha az utas a vonaton megállapított menetdíjat és pótdíjat nem fizeti meg, vagy a menetjegy érvényességéről, elégségességéről a vasúti

társaság képviselője és az utas között vita van, a vasúti társaság az utas és utazásának adatairól, valamint az utas által fizetendő összegről a személyazonosításra, valamint lakcím megállapítására alkalmas igazolvány alapján jegyzőkönyvet (a továbbiakban: Utasleadási lap) állít ki.”

Az **Üzletszabályzat II. Fejezet 6.3.19. pontja** szerint „Amennyiben az Utasleadási lap kiállításához az utas a személyazonosításra alkalmas igazolványát nem adja át, az adatrögzítéshez a vasúti társaság rendőri intézkedést kér. Ha a helyszínen nem lehetséges az igazoltatott személy (utas) személyazonosságának megállapítása, úgy a rendőrség az utast a legközelebbi rendőrőrsön előállítja és a személyazonosítását ott végzi el. A vasúti társaság a hatósági intézkedés szükségessé válása miatt az utas terhére pótdíjfizetési kötelezettséget állapít meg.”

Az **Sztv. 25. § (3) bekezdés j) pontja** alapján „A szerződésnek – a (2) bekezdésben, és az 1370/2007/EK rendeletben meghatározottakon túl – tartalmaznia kell: a személyszállítási közszolgáltatások díjait, a pótdíjak és a díjalkalmazási feltételeket, valamint ezek megsértése esetén érvényesíthető jogkövetkezményeket.”

A **Vasúti személyszállítási közszolgáltatási szerződés** (a továbbiakban: Szerződés) **13. sz. melléklet 6.1.3. pont g) pontja** szerint „a megállapított menetdíj vagy pótdíj díján felül 25 000 forint pótdíjat fizet, aki a jegyvizsgálatot megakadályozza, vagy a jegyvizsgálathoz szükséges személyes adatainak eltitkolása miatt hatósági eljárás igénybevételét teszi szükségessé”.

A Korm. rendelet és az Üzletszabályzat rendelkezéseire figyelemmel Bejelentőnek tárgyi ügyben megjelölt utazása során az érvényes helyjegyének megváltásáról a felszállást megelőzően kellett volna gondoskodnia, tekintettel arra, hogy a vonatra történő felszállás helyén volt menetjegykiadás, illetve az nem szünetelt. Bejelentő 2024. április 6-án, a menetjegyek átvételekor köteles volt ellenőrizni, hogy azokat az utasításai szerint állította-e ki a jegypénztáros. Bejelentő ezen kötelezettségét azonban elmulasztotta teljesíteni, a szükséges felár megfizetése nélkül szállt fel a vonatra, így a helyjegy megváltása mellett 1000 Ft összegű pótdíj fizetésére is köteles volt a járművön. Bejelentő a helyjegy megváltására hajlandó volt, azonban az ehhez kapcsolódó pótdíjat nem kívánta megfizetni. Figyelembe véve, hogy Bejelentő a pótdíjat a vonaton nem kívánta megfizetni, a jegyvizsgáló a vonatkozó szabályokkal összhangban utasleadási lapot akart kiállítani. Bejelentő az utasleadási lap kiállításához a személyazonosításra, valamint lakcím megállapítására alkalmas igazolványa átadását megtagadta. A jegyvizsgáló így az adatrögzítéshez rendőri intézkedést kért. Tekintettel arra, hogy Bejelentő a vonaton vagy 3 munkanapon belül a pótdíjat nem fizette meg, a pótdíj összege a vonatkozó szabályokkal összhangban 25 000 Ft-ra emelkedett.

Fentiekre tekintettel a vasúti igazgatási szerv megállapította, hogy a MÁV-START Zrt. nevében eljáró jegyvizsgáló Bejelentő elégtelen menetjeggyel történő utazása kapcsán az alkalmazott jogkövetkezmények és az ezzel összefüggő pótdíjazási eljárás során – ideértve a rendőri intézkedés igénybevételét is – a vonatkozó szabályokkal összhangban járt el.

A rendőri intézkedés igénybevétele miatt kiszabott 25 000 Ft összegű pótdíj kapcsán a vasúti igazgatási szerv az alábbi megállapításokra jutott.

A rendőri intézkedés igénybevétele miatt kiszabott 25 000 Ft összegű pótdíj a Vasúti Menetdíjtáblázatok C. Fejezet 1.4 pont g) alpontja értelmében a jegyvizsgálat megakadályozása, vagy a jegyvizsgálathoz szükséges személyes adatok eltávolítása miatt hatósági eljárás igénybevételét szükségessé tevő utas esetében lett volna elrendelhető. Bejelentő azonban nem a jegyvizsgálat alkalmával, hanem a pótdíjazás során nem volt együttműködő. A jegyvizsgálat és az azt követő pótdíjazási eljárás, az utasleadási lap kiállítása egymástól elkülönülő folyamat. A pótdíjazás folyamatának akadályozására és hatósági eljárás igénybevételének esetére az Üzletszabályzat II. Fejezet 6.3.19. pontja ugyan megjelöli a pótdíj alkalmazásának lehetőségét, azonban erre vonatkozóan sem az ebben a pontban meghivatkozott Vasúti Menetdíjtáblázatok, sem a Szerződés nem nevesít érvényesíthető jogkövetkezményt, így a MÁV-START Zrt. nem jogosult ilyen esetben pótdíj kiszabására.

Fentiek alapján a vasúti igazgatási szerv megállapította, hogy a tárgyi ügyben a Bejelentő pótdíjazása során a hatósági eljárás igénybevétele miatt kirótt 25 000 Ft összegű pótdíj megállapítása jogalap nélkül történt.

Fentiek miatt a vasúti igazgatási szerv az Ákr. 101. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogalap nélküli pótdíjazás tárgyban 2024. július 3. napján hivatalból közigazgatási hatósági eljárást indított.

A vasúti igazgatási szerv a hivatkozott ellenőrzés keretében megállapította, hogy a MÁV-START Zrt. fentiekkel megsértette az Sztv. 17. § (1) bekezdését. A vasúti igazgatási szerv a jogsértés nyomán az Sztv. 17. § (4) bekezdésében és a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény 6. § (4) bekezdésében meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazza a MÁV-START Zrt.-vel szemben.

A vasúti igazgatási szerv a KÖFÁT/36459-3/2024/VISZ iktatószámú döntésében megállapította, hogy a MÁV-START Zrt. által Bejelentő a határozat indokolásában megjelölt pótdíjazása során a hatósági intézkedés igénybevétele miatt kirótt 25 000 Ft pótdíj kiszabására jogalap nélkül került sor.

A MÁV-START Zrt. a fentiekkel közigazgatási szabályszegést valósított meg, ezért a vasúti igazgatási szerv a MÁV-START Zrt.-t figyelmeztette, egyben felszólította, hogy a jövőben tartózkodjon a közigazgatási szabályszegés elkövetésétől.

A vasúti igazgatási szerv a MÁV-START Zrt.-t kötelezte, hogy a jogsértő állapotot a határozat közlését követő naptól számított 8 (azaz nyolc) napon belül szüntesse meg az

5501289M5000233 sorszámú utasleadási lapon Bejelentő részére a hatósági intézkedés igénybevétele miatt kirótt 25 000 Ft pótdíj eltörlésével.

A vasúti igazgatási szerv KÖFÁT/36459-3/2024/VISZ iktatószámú határozata ellen közigazgatási per indítható. A beadványt – a Fővárosi Törvényszék címzett megjelölésével – a vasúti igazgatási szervhez a felülvizsgálni kért döntés közlésétől számított 30 (harminc) napon belül kell benyújtani. Az ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezet és az ügyfél jogi képviselője a közigazgatási perben elektronikus kapcsolattartásra kötelezett. A közigazgatási perre vonatkozó részletes szabályokat a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény tartalmazza.

A keresetlevél elektronikus úton történő benyújtására a <https://www.kozlekedesihatosag.kormany.hu> oldalon, a Dokumentumtár/Hatósági Koordinációs Főosztály menüpontban közzétett (közvetlenül a <https://www.kozlekedesihatosag.kormany.hu/hu/dokumentumtar?site=66214> linken elérhető) ITM-VASUTIG-01-1-1 megjelölésű űrlap kitöltésével kerülhet sor, az ÁNYK program használatával. Az űrlapok benyújtásához Ügyfélkapu regisztráció szükséges.

Az eljárásban eljárási költség nem merült fel.

A KÖFÁT/36459-3/2024/VISZ iktatószámú határozat a vasúti igazgatási szervnél (1066 Budapest, Teréz körút 38.) megtekinthető.

A közzététel napja: 2024. július 8.

*a Vasúti Igazgatási Szerv
vezetője*